

**QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI**

MAGISTRAT DR. JOSETTE DEMICOLI LL.D

**Il-Pulizija
(Spettur Roderick Agius)**

Vs

Germaine Vassallo

Illum, 30 ta' Mejju 2016

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputata Germaine Vassallo, bint Michael u Salvina nee' Buttigieg, imwielda fl-1 ta' Frar, 1976 u residenti 54, 'Petali' Triq il-Barrakki, Qormi, detentrici ta' karta tal-identita' numru 109476(M):

Talli fis-16 ta' Dicembru, 2013, ghall-habta tal-16:00 hrs gewwa Triq l-Isqof Scicluna, Qormi:

1. Saqet vettura Nru CBL 509 b'manjiera (a) traskurata, (b) perikoluza (c) u bla kont.
2. U aktar meta b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku, nvolontarjament ikkagunat offizi ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Amy Gharsella skont kif iccertifika Dr Andre' Mercieca M.D. mill- Mater Dei Hospital;

Il-Prosekuzzjoni titlob lil Qorti li l-imputata tigi skwalifikata mill-licenzji kollha tagħha tas-sewan għal-perjodu ta' zmien li l-Qorti jidrilha xieraq.

Semghet ix-xhieda.

Semghet is-sottomissjonijiet.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Ikkunsidrat

Dan il-kaz jitrattra incident tat-traffiku li sehh fis-16 ta' Dicembru 2013 gewwa Triq l-Isqof Scicluna, Qormi ghall-habta tal-erba' ta' wara nofsinhar li fih sfat imwiegga' 1-minuri ta' tnax-il sena Amy Gharsella meta ntlaqtet minn vettura Registrazzjoni Numru CBL 509 misjuqa mill-imputata. L-imputata tinsab akkuzata b'sewqan traskurat, perikoluz u bla kont, kif ukoll li nvolontarjament ikkagunat offiza ta' natura gravi fuq il-minuri.

Illi inkwantu għal dawn l-imputazzjonijiet intqal fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Renald Vella¹**

"Issa, fil-fehma ta' din il-Qorti, sewqan negligenti jfisser nuqqas ta' prudenza ordinarja li wieħed għandu jadopera biex jevita s-sinistri stradali. [vide Appell Kriminali - Kol. Vol. XLIV/892 fl-ismijiet Il-Pulizija vs Antoine Spiteri].

Il-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza mogħtija nhar is-sitta ta' Mejju, 1997 fl-ismijiet Il-Pulizija vs Alfred Mifsud, iddefiniet bl-aktar mod semplice w-ezawrenti l-import tat-terminu 'sewqan traskurat' komunement magħruf bl-ingliz bhala 'negligent driving'. Dik il-Qorti sostniet li dan jammonta ghall-kwalsiasi forma ta' sewqan li jiddipartixxi minn, jew li ma jilhaqx il-livell ta' sewqan mistenni minn sewwieq ragjonevoli, prudenti, kompetenti u ta' esperjenza. Bhala regola l-ksur ta' regolamenti tat-traffiku kif ukoll in-non osservanza tad-disposizzjonijiet tal-Highway Code li jincidu fuq il-mod jew il-kwalita' ta' sewqan ta' dak li jkun jammonta ukoll għal sewqan traskurat.

¹ Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali deciza fid-19 ta' Mejju, 2014

L-Imhallef Flores fis-sentenza moghtija nhar it-tmienja ta' Mejju, 1971 fl-ismijiet Il-Pulizija vs John Mamo, ukoll ta definizzjoni ta' sewqan traskurat. Huwa sostna li:

"Ir-reat ta' sewqan traskurat huwa reat ta' perikolu u hu intiz biex jigu prevenuti disgrazzji fit-toroq bl-uzu ta' karozzi b'manjiera riskjuza minghajr ma tittiehed dik il-prekawzjoni li c-cirkostanzi tal-mument jissugerixxu regola fondamentali biex jigu evitati incidenti stradali. Hija l-prudenza li timplika li ma jittiehdux riskji zejda bla bzonn."

Issa, fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija vs Tanya Sacco l-Qorti tal-Appell Kriminali nhar s-sebgha w ghoxrin ta' Novembru, 1986, qalet li anke jekk persuna għandha d-dritt xorta wahda għandha zzomm a proper look out għal kull incident li jista' jkun immedjatamente prevedibbli biex dan jigi evitat.

Illi gie ritenut mill-Qrati tagħna accident jista' minnu nnifsu jidher li aktarx gara minhabba htija ta' persuna milli għal kawzi ohra.

Hawnhekk fuq il-bazi tal-principju ta' res ipsa loquitur, jaqa' fuq dik il-persuna l-piz biex juri li f-dak li gara ma kellux htija. [vide Il-Pulizija vs Nazzareno Farrugia - Vol. XXXIII - pg. 968]

Intqal wkoll li jistgħu jigu assodati serje ta' fatti li jikkostiwixxu dak li 'in subiecta materia' jisseqjah 'res ipsa loquitur' "in such circumstances the facts speak for themselves, if no explanation is given by the defendant". [Davies f'Law of Road Traffic citat b'approvażzjoni fl-Appell Kriminali Il-Pulizija vs Cassar Desain deciz nhar it-tlextax ta' Jannar, 1962).

X'hinu l-obbligu tas-sewwieq fil-posizzjoni tal-imputat? Ir-risposta toħrog mill-ligi u senjatament mill-Artikoli 225 u 226. Dan jimporta li l-prosekuzzjoni trid tipprova, f'kazijiet bhal dak odjern, illi l-imputat kien kolpevoli ta' nuqqas ta' hsieb, jew ta' traskuragni jew li naqas li jhares xi regolamenti, f'dan il-kaz, ir-regolamenti tat-traffiku. Irid jigi determinat allura jekk l-imputat kienx hati ta' xi nuqqas ta' hsieb jew traskuragni jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti.

Fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija vs Leonard Grech deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-hamsa ta' Settembru, 1990, il-Qorti dahlet fid-dettal dwar in-natura tal-kolpa f-dawn il-kawzi. In succinct fuq skorta ta' awturi u gurisprudenza, it-treped tal-kolpa gie definit bhala:

1. la volontarietà dell'atto;

- 2 la mancata previsione dell'effetto nocivo; u
- 3 la possibilità di prevedere.

Fis-sentenza mogtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar is-sitta ta' Mejju, 1997 fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija vs Alfred Mifsud, il-Qorti enunciat it-tifsiriet li għandhom jingħataw lil kull tip ta'sewqan li jiddipartixxi minn sewqan proprju:

"Sewqan traskurat (negligent driving) hu kwalsiasi forma ta' sewqan li jiddipartixxi minn, jew li ma jilhaqx il-livell ta' sewqan mistenni minn sewwieq ragonevoli, prudenti, kompetenti u ta' esperjenza. Bhala regola l-ksur tar-regolamenti tat-traffiku kif ukoll in-non-osservanza tad-disposizzjonijiet tal-Highway Code li jincidu fuq il-mod jew il-kwalita' ta' sewqan ta' dak li jkun jammonta ukoll għal sewqan traskurat.

Sewqan bla kont [reckless driving] hu deskrift fis-subartikolu [2] tal-imsemmi Artikolu 15, bhala 'sewqan bi traskuragni kbira'. Din it-tieni ipotesi, jigifieri ta' sewqan bla kont, tikkontempla s-sitwazzjoni fejn il-grad ta' traskuragni tkun kbira, u tinkludi l-kazijiet 'fejn wiehed deliberatament jiehu riskji fis-sewqan li m'ghandhux jiehu minhabba l-probabilita' ta' hsara li tista tirrizulta lil terzi, kif ukoll kazijiet fejn wiehed ikun indifferenti għal tali riskji'.

Sewqan perikoluz [dangerous driving] jirrikjedi li fil-kaz partikolari, is-sewqan kien ta' perikolu għal terzi jew ghall-proprietà tagħhom. Biex wiehed jiddeciedi jekk kien hemm dana l-perikolu, wiehed irid jara c-cirkostanzi kollha tal-kaz, inkluzi l-hin w il-lokalita' tal-incident u l-presenza o meno ta' traffiku iehor jew ta' nies għaddejjin bir-rigel. Naturalment, sewqan f'kaz partikolari jista' jaqa' taht tnejn jew aktar minn dawn it-tlett forom ta' sewqan, fliema kaz, japplikaw id-disposizzjonijiet tal-ligi u d-dottrina in materja ta' konkors ta' reati. Ai finijiet ta' piena, il-legislatur pogga s-sewqan bla kont u s-sewqan perikoluz fl-istess keffa. Ir-reat ta' sewqan traskurat hu kompriz u nvolut f'dak ta' sewqan bla kont u f'dawk ta' sewqan perikoluz." (vide Il-Pulizija vs Charlotte Chamberlain, deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-hamsa u għoxrin ta' Mejju, 1950)."

Il-Prosekuzzjoni min-naha tagħha ssostni li l-imputata ma zammitx a proper lookout. Id-difiza tissolleva d-difiza tal-casus. Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Grech**² gie ritenut:

² Qorti tal-Appell Kriminali deciz fis-6 ta' Gunju 2003

Kwantu ghall-kwistjoni dwar il-prevedibilità` tal-evento dannuz, huwa veru li ghal dak li jirrigwarda imprudenza jew negligenza generika (jew, kif isejhilha Francesco Antolisei "...casi di colpa che derivano da inosservanza di usi sociali..." 1) il-kriterju jew kejl tal-prevedibilità` huwa wiehed importanti, anzi essenziali:

Di un'imprudenza o negligenza generica, infatti, è possibile parlare solo quando era prevedibile che dall'azione sarebbe derivato l-evento nocivo, perché se il risultato non poteva essere previsto, nessun rimprovero può muoversi all'agente. Da secoli nella vita giuridica si fa costantemente uso del criterio in parola e le larghissime discussioni svoltesi in proposito hanno dimostrato che esso è veramente indispensabile ed insostituibile.³

Mill-band l-ohra ma hemmx dubbju li jekk persuna tkun qed issuq minghajr ma zzomm "a proper lookout" (ghax aljenata, distratta, ghajjiena, jew ghal xi raguni ohra, hi x'inhi) hu prevedibbli li ma tkunx fi grad li tirreagixxi kif suppost meta, per ezempju, xi hadd jaqsam it-triq jew javvicina l-vettura mill-genb biex jaqsam. Li wiehed izomm "a proper lookout" waqt li qed isuq, u cioe` li mhux biss ihares dritt quddiemu izda li jiehu kont ukoll tac-cirkostanzi kollha relevanti ta' madwaru inkluz dak li jista' jkun qed jigri fil-gnub tat-triq, hija norma ta' kondotta socjali intiza proprju biex tevita l-hsara; u jekk allura persuna ma tkunx qed izzomm "a proper lookout" kif hawn fuq spjegat, u minhabba dak in-nuqqas tigri xi hsara, dik il-persuna trid twiegeb ghall-hsara involontarja hekk kagunata. Fi kliem l-awtur appena kwotat:

A noi sembra che per comprendere la vera essenza della colpa bisogna considerare che nella vita sociale si verificano spesso situazioni nelle quali da una attività diretta ad uno scopo possono derivare conseguenze dannose per i terzi. L'esperienza comune o tecnica, cioè propria di tutti gli uomini o di una categoria di persone che esplicano una particolare attività, insegnă che in questi casi bisogna usare determinate precauzioni, onde evitare che gli interessi altrui siano pregudicati. Sorgono per tal modo delle regole di condotta. Spesso si tratta di semplici usi sociali, come, per es., quello per cui il possidente di un'arma da fuoco è tenuto a scaricarla, quando la depone in un luogo frequentato. Non poche volte interviene lo Stato od altra autorità, pubblica o privata, a fissare queste regole, disciplinando determinate attività, più o meno pericolose, in modo da prevenire, per quanto è possibile, conseguenze nocive per i terzi.

³ *Manuale di Diritto Penale – Parte Generale* Giuffrè (Milano), 1989, p. 325

Così` all'imprenditore di lavori che apre una buca in una pubblica via e` prescritto di collocare certi segnali.

Il reato colposo nasce sempre e` soltanto dall'inoservanza di talune delle norme indicate. L'infrazione giustifica nei confronti dell'agente un rimprovero di leggerezza. Il giudice dice all'imputato: tu non sei stato cauto e diligente come avresti dovuto. Il rimprovero, così` formulato, e` la conseguenza caratteristica del reato colposo, perche` nel reato doloso il giudice rimprovera al reo di avere voluto il fatto proibito, mentre nel fatto incolpevole (il c.d. caso fortuito) nessun biasimo puo` muoversi all'agente. Riteniamo, pertanto, che l'essenza della colpa debba ravvisarsi nella inosservanza di norme sancite dagli usi o espressamente prescritte dalle autorita` allo scopo di prevenire eventi dannosi.⁴

Mill-banda l-ohra, il-prevedibilita` mhix bizzejed; il-hsara jew l-event dannuz irid ikun ukoll fil-kaz konkret evitabbi:

Va, peraltro, notato che, se la prevedibilita` dell'evento causato e` necessaria per la sussistenza della colpa, essa non e` sufficiente. Occorre anche la prevenibilita` od evitabilita` dell'evento medesimo, giacche` il risultato che il soggetto non e` in grado di impedire non gli puo` essere posto a carico, rappresentando nei suoi confronti una mera fatalita`⁵.

Fi kliem iehor, biex nuqqas ta' "proper lookout" iwassal ghal responsabbilita` penali il-Qorti trid tkun sodisfatta illi kieku ma kienx ghal dak in-nuqqas ta' "proper lookout" dik il-hsara x'aktarx kienet tigi evitata jew x'aktarx li ma kienitx issehh f'dak il-grad li effettivamente sehet. Jekk dik il-hsara fi kwalunkwe kaz ma setghetx tigi evitata, allura jigi nieqes in-ness ta' kawza u effett bejn in-nuqqas ta' "proper lookout" (l-ghemil negligenti) u l-hsara kagunata (l-effett dannuz); ma jkunx jista' jinghad li n-nuqqas ta' "proper lookout" kien kawza efficienti, ghall-anqas in parti, tal-hsara kagunata.⁶".

Illi inkwantu ghall-griehi sofferti mill-minuri rrizulta b'mod car - d'altronde' lanqas huwa kontestat - li dawn huma ta' natura gravi tant li l-minuri sofriet minn dizabilita' permanenti ta' 5%. Hija sofriet ksur fl-

⁴ op. cit. pp. 322-323. Ara wkoll *Il-Pulizija v. Richard Grech* App. Krim. 21/3/1996; *Il-Pulizija v. Tracisio Fenech* App. Krim. 26/3/1998; *Il-Pulizija v. Remigio Sacco* App. Krim. 16/3/1999.

⁵ op. cit. p. 325.

⁶ Ara *Il-Pulizija v. Alexander Azzopardi* App. Krim. 26/2/2001.

ghaksa l-leminija. Il-minuri kellha tigi operata u damet sitt gimghat fil-gibs u kellha anke taghmel fizjoterapija.

Inkwantu ghar-responsabilita' tal-incident, mill-provi jirrizulta li l-imputata kienet qegħda ssuq fit-triq inkwistjoni fejn hija kienet qegħda tifprova tfitħex parkegg billi riedet tieqaf tixtri l-hobz. F'din it-triq li hija *two-way* il-parkegg tal-karozzi jsir fuq in-naha tax-xellug tat-triq. Gara li l-minuri ddecidiet li taqsam minn bejn vann għoli u karozza u sabet lill-vettura tal-imputata li laqtitha. Il-minuri infatti tixhed li kienet marret tixtri "*u x'hin kont ha naqsam u x'hin għamilt l-ewwel pass fejn ikun hem mill-karozzi pparkjati mbagħad ma nafx x'għara*". Mistqosija tiftakarx jekk ratx karozzi gejjin hija rrispondiet "*ma nafx ghax jiena lanqas kont għadni hrigt sew essacc u x'hin harist imbagħad ma niftakar xejn aktar*". L-imputata tixhed min-naha tagħha li waqt li kienet qegħda tfitħex parkegg "*kif miexja nara, niftakar kuluri gejjin għal gol-hgiega tal-genb, kuluri u bum, daqqa u hoss, hoss. Fil-fatt waqfa*". Il-hgiega tal-genb fuq in-naha tal-passiggier ingħalqet. Meta nizlet mill-karozza sabet lill-minuri mixhuta mal-art bejn iz-zewg vetturi li kienu pparkjati fi spazju dejjaq vicin xulxin.

L-ufficjal prosekutur fit-trattazzjoni sostna li billi l-imputata kienet qegħda tfitħex parkegg hija ma kinitx qegħda zzomm *a proper lookout*. Filwaqt li diversi jkunu l-kazijiet fejn persuna li tkun qegħda tfitħex parkegg tista' twassal għal dizattenzjoni min-naha tagħha, f'dan il-kaz inkwistjoni l-Qorti ma tirriskontrax dan. L-imputata kienet qegħda ssuq bil-mod u thares proprju lejn dik in-naha tat-triq li qasmet minnha l-minuri. Jirrizulta mill-atti li ftit il-bogħod minn fejn sehh is-sinistru hemm zebra crossing. Fil-fehma tal-Qorti dan l-incident sehh unikament tort tal-fatt li l-minuri qasmet ghalarrieda minn bejn zewg vetturi pparkeggjati wahda minnhom vann għoli li kien jahbiha. Mir-ritratti ezebiti jirrizulta li mid-direzzjoni minn fejn kienet gejja l-imputata ma setghet qatt tara lill-minuri li kienet qegħda wara l-vann għoli u li allura hija ma setghet bl-ebda mod tidher minn bejn iz-zewg vetturi pparkjati. L-istess minuri tixhed li hija ntlaqtghet x'hin kienet se tagħmel l-ewwel pass - dan ikompli jsahħħah il-fehma tal-Qorti li l-imputata ma setghet qatt tara lill-istess minuri ghaliex in verita' l-minuri ma ppruvatx toħrog bil-mod u tesplora t-triq izda qabdet u qasmet u sabet il-karozza misjuqa mill-imputata. In-natura tal-griehi sofferti jevidenzjaw ukoll dan u kif ukoll il-fatt li l-minuri dahlet fil-genb tal-istess karozza li ma sofriet l-ebda tip ta' hsara. Kwindi anki kieku (li mhux qiegħed jigi koncess) seta'

kien hemm xi dizattenzjoni min-naha tal-imputata dan il-fatt ma kienx il-kagun tal-incident. Fic-cirkostanzi ma kienx oggettivamente previdibbli li se jkun hemm xi hadd li se jaqsam minn wara vann gholi pparkajt vicin hafna karozza ohra meta ftit il-boghod hemm zebra crossing.

In vista ta' dan kollu u abbazi tal-gurispridenza surriferita din il-Qorti tqis li l-imputata m'ghandhiex tinstab hatja tal-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tagħha billi ma rrizultax sewqan traskurat, bla kont jew perikoluz u wisq anqas t-tieni imputazzjoni ma giet ippruvata..

Għal dawn il-motivi din il-Qorti ma ssibx lill-imputata hatja tal-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tagħha u minnhom tilliberaha.

Dr Josette Demicoli LL.D
Magistrat